

ANMÄLDA BROTT

SLUTLIG STATISTIK FÖR ÅR 2007

brå
brottsförebyggande rådet

Anmälda brott, slutlig statistik för år 2007

Inledning

Till grund för statistiken över anmälda brott ligger uppgifter om brott som registrerats hos polis, åklagare och tull¹ under ett år (se avsnittet om statistiska begrepp).

Tänk på när du tolkar statistiken att...

- Statistiken visar antal anmälda brott och inte det totala antalet faktiskt begångna brott. Hur stor andel av de faktiska brotten som anmäls varierar från brottstyp till brottstyp.
- Det faktiska antalet brott är oftast högre än i statistiken. Ett undantag är anmälda fall av dödligt våld, där det faktiska antalet är lägre än vad statistiken visar.
- Benägenheten att anmäla brott kan ändras över tid, till exempel på grund av ändrade attityder i samhället eller ändrade försäkringsvillkor. Detta gör det svårare att tolka om brotten faktiskt ökar eller minskar.
- För vissa brottstyper, såsom narkotikabrott och trafikbrott, beror antalet anmälda brott till stor del på polisens och andra myndigheters kontroll- och spaningsinsatser. Om insatserna förändras påverkas oftast antalet anmälda brott.

Sammanfattning

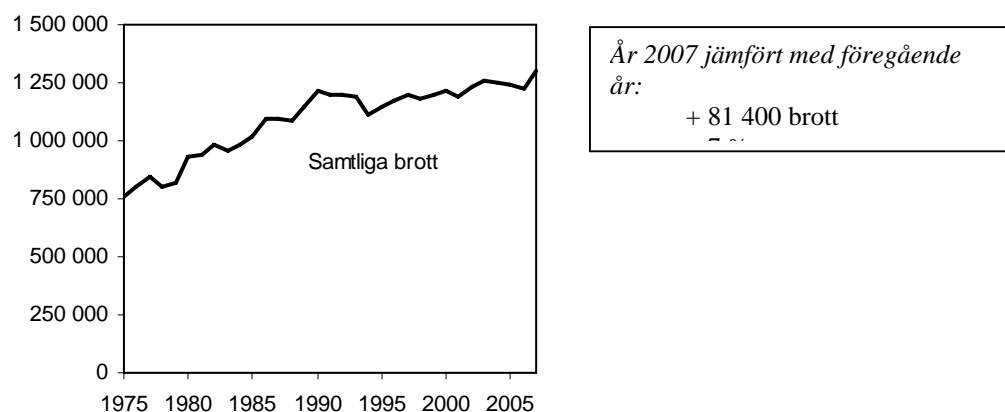
- År 2007 anmäldes totalt 1,3 miljoner brott. Det är en ökning med 7 procent jämfört med året innan och den högsta nivå som uppmätts sedan statistiken började föras.
- Närmare två tredjedelar av ökningen berodde på en ökning av antalet anmälda skadegörelse- och bedrägeribrott.
- De anmälda skadegörelsebrotten ökade med 21 procent år 2007 jämfört med året innan, vilket är den kraftigaste ökningen sedan år 1975. Alla typer av skadegörelse ökade, men mest ökade anmält klotter mot kollektivtrafiken i framför allt Stockholms län.
- De anmälda bedrägerierna fortsatte att öka år 2007 och då med 35 procent (till 78 000 brott) jämfört med året innan. Nästan 30 procent av ökningen kan härröras till bedrägeri som skett mot försäkringskassan, som ökat sina kontrollinsatser.
- Anmälda våldsbrott, som framför allt består av misshandel, fortsatte att öka under år 2007 (med 7 procent). Ett våldsbrott som däremot inte ökade under år 2007 jämfört med året innan är anmälda personrån.
- Flertalet brottstyper där antalet anmälningar till stor del påverkas av olika kontroll- och spaningsinsatser, såsom butiksnatterier, trafikbrott, narkotikabrott, brott mot alkohollagen, ökade under år 2007 jämfört med året innan.
- Bland de anmälda brotten minskade endast ett fåtal brottstyper under år 2007. De brott där minskningen är störst (till antalet) är bilbrott och inbrottsstöld, däremot ökade bostadsinbrotten något.

¹ Genom dessa myndigheter rapporteras även brott från Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen och Skatteverket.

Utvecklingen av samtliga anmälda brott

Under år 2007 anmäldes totalt 1,3 miljoner brott till polis, tull eller åklagare. Det är en ökning med 7 procent jämfört med motsvarande period år 2006 och det högsta antal som registrerats sedan statistiken började föras. Utvecklingen av samtliga anmälda brott har under det senaste decenniet karaktäriserats av upp- och nedgångar kring en stabil nivå.

Antalet anmälda brott totalt åren 1975-2007

En stor del av ökningen utgörs av ett ökat antal anmälda skadegörelse- och bedrägeribrott, som tillsammans utgör närmare två tredjedelar av ökningen. Även brott som påverkas av polisens eller andra myndigheters kontroll- och spaningsinsatser, till exempel butiksnatterier, trafikbrott, smugglingsbrott, narkotikabrott, brott mot alkohollagen och knivlagen, står för en relativt stor del (16 procent) av ökningen. En särskilt stor procentuell ökning kan noteras för antalet anmälningar avseende brott mot alkohollagen, som ökade med 45 procent under år 2007. Resten av ökningen i samtliga brott utgörs framför allt av ett ökat antal anmälda våldsbrott, hot och ofredanden. Även de anmälda borgenärs-, skatte- och miljöbrotten bidrog till en relativt stor del av den totala ökningen. Denna ökning beror, åtminstone till viss del, på att antalet under tidigare år underskattats, se avsnittet "Kvalitet och jämförbarhet" nedan.

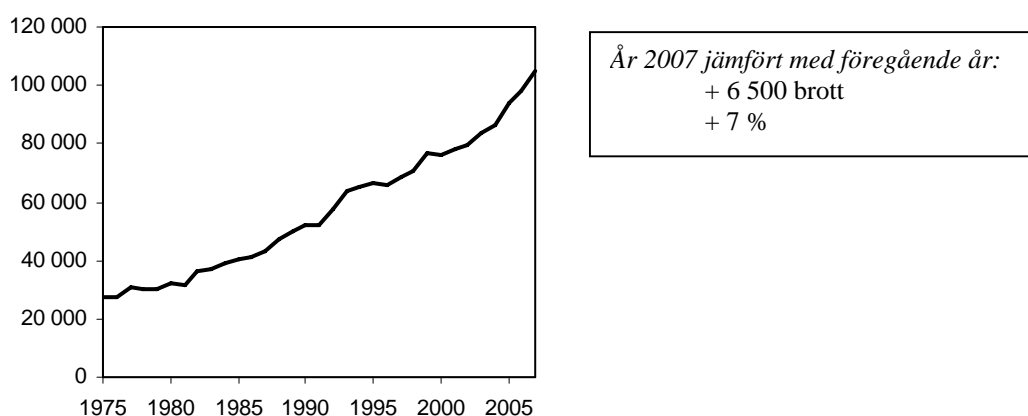
För vissa brottstyper har dock antalet anmälda brott minskat under år 2007. Det gäller framför allt bilbrott (biltillgrepp, stöld ur och från motorfordon) och. Undantag är inbrott i bostad som ökat något. Tillsammans minskade dessa brottstyper med 19 200 anmälda brott.

Brott som ökat	Förändring		Brott som minskat	Förändring	
	Antal	Procent		Antal	Procent
Skadegörelse (12 kap. BrB)	+ 31 400	+ 21 %	Bilbrott	-16 500	- 11 %
Bedrägeribrott (9 kap. BrB)	+ 20 211	+ 35 %	Inbrottsstöld (totalt)	- 2 700	- 3 %
Spanings- och kontrollbrott Narkotikabrott, trafikbrott, smuggling, butiksstölder, brott mot alkohol- och knivlagen	+ 12 700	+ 6 %			
Ofredande och olaga hot	+ 7 100	+ 9 %			
Misshandel	+ 5 200	+ 7 %			

Utvecklingen av anmälda våldsbrott, hot m.m.

Antalet anmälda våldsbrott, som här representeras av mord, dråp, misshandel, våldtäkt, fridskränkning, kvinnofridskränkning, rån och våld mot tjänsteman, fortsatte att öka i ungefär samma takt som tidigare år under år 2007. Totalt anmäldes närmare 105 000 våldsbrott år 2007, vilket innebär att våldsbrotten utgjorde 8 procent av samtliga anmälda brott. Våldsbrotten ökade med 7 procent jämfört med året innan. Ökningen hänger i huvudsak samman med ett ökat antal anmälda misshandelsbrott. Våldsbrotten har med undantag för några enstaka år ökat kontinuerligt sedan år 1975.

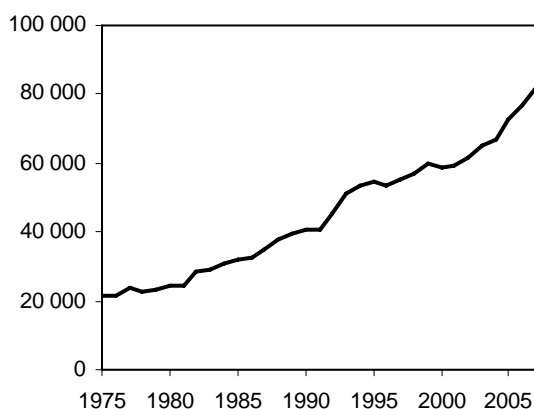
Antalet anmälda våldsbrott totalt åren 1975-2007

Misshandel

Antalet anmälda misshandelsbrott, som är det vanligaste anmälda våldsbrottet, fortsatte att öka under år 2007 i ungefär samma takt som de senaste åren. Totalt anmäldes 82 300 misshandelsbrott, vilket är en ökning med 7 procent jämfört med året innan. Antalet anmälda misshandelsbrott mot såväl män som kvinnor ökade. Antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinna ökade med 5 procent till närmare 26 900. Dessutom anmäldes 2 500 grova kvinnofridskränkningar, vilket är en ökning med 5 procent sedan år 2006. Anmälda misshandelsbrott mot män ökade med 7 procent under året till cirka 45 800 brott. Under året ökade även anmälningar av misshandelsbrott mot barn. Antalet anmälda misshandelsbrott mot barn i åldern 0–6 år ökade med 13 procent till drygt 1 500 anmälda brott, medan antalet anmälda misshandelsbrott mot barn i åldern 7–14 år var 8 000, en ökning med 8 procent jämfört med året innan. Antalet anmälda misshandelsbrott mot såväl män, kvinnor och barn har, med några undantag, ökat kontinuerligt sedan år 1975 och är idag nästan fyra gånger så många som då. Misshandel är en av de brottstyper där statistiken kan ha påverkats av förändringar i benägenheten att anmäla brott.

Antalet anmälda misshandelsbrott totalt åren 1975-2007

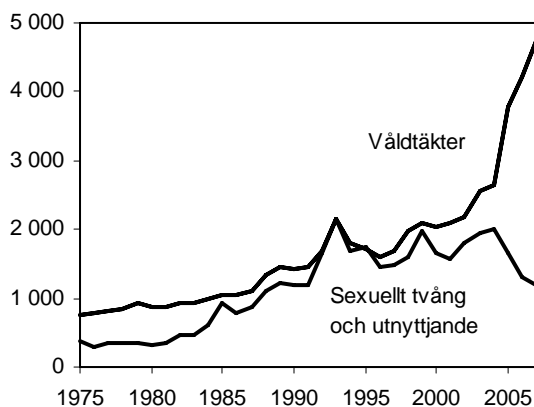
År 2007 jämfört med föregående år:
+ 5 200 brott
+ 7 %

Våldtäkt och andra sexualbrott

Under år 2007 anmäldes närmare 12 600 *sexualbrott*, vilket är en ökning med 3 procent jämfört med föregående år. Den största ökningen uppvisar de anmälda våldtäkterna, som ökade med 13 procent till drygt 4 700 brott jämfört med året innan. Däremot minskade antalet anmälningar om sexuellt tvång/utnyttjanden och sexuell ofredande med 8 respektive 2 procent jämfört med året innan. Antalet anmälda våldtäkter påverkas ibland av enskilda anmälningar som innehåller en serie brott mot ett och samma brottsoffer.

Våldtäkter har, med några undantag, ökat kontinuerligt sedan år 1975. Ökningen har varit speciellt kraftig sedan en lagändring genomfördes den 1 april år 2005. Lagändringen innebär att en del gärningar, som tidigare rubricerats som sexuellt utnyttjande, nu bedöms som våldtäkt. Antagandet styrks av att antalet anmälda brott avseende sexuellt tvång minskat sedan lagändringen. Minskningen är dock inte lika kraftig som ökningen av antalet anmälda våldtäkter.

Antalet anmälda våldtäkter samt sexuellt tvång/utnyttjande åren 1975-2007

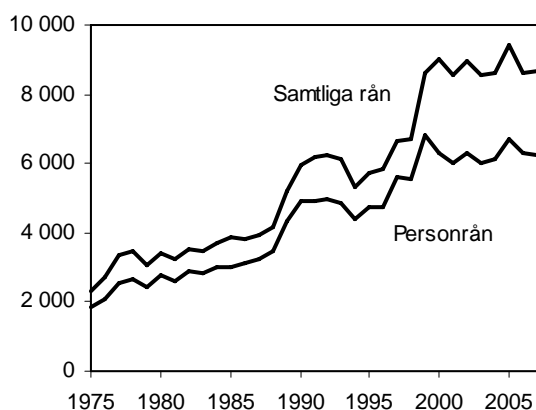

År 2007 jämfört med föregående år:
Våldtäkt + 540 brott
+ 13 %
Sexuellt tvång
utnyttjande - 91 brott
- 8 %

Rån

Antalet anmälda *rån* ökade med 1 procent till närmare 8 700 brott under år 2007, medan personrån, inklusive rån mot funktionshindrade personer, som utgör den största andelen av de anmälda rån, minskade med 1 procent. Totalt anmäldes närmare 8 700 rån varav drygt 6 300 var personrån under år 2007. Både antalet anmälda rån totalt och speciellt personrån ligger under år 2007 inom ramen för de upp- och nedgångar kring en stabil nivå som förekommit sedan år 2000. De anmälda rån ökade under åren 1975 till 2000 från 2 300 till 9 000 brott, och har därefter pendlat kring denna nivå. De anmälda personrån som utgjorde 73 procent av de anmälda rån år 2007 har haft en likartad utveckling, men på en lägre nivå.

Antalet anmälda rån totalt och personrån åren 1975-2007

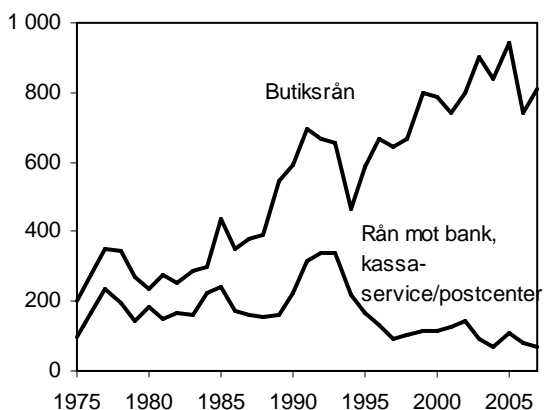
År 2007 jämfört med föregående år:

Samtliga rån + 89 brott
+ 1 %

Personrån - 69 brott
(inklusive rån - 1 %
mot funktions-
hindrad)

Bland övriga typer av rån anmäls ett lägre antal brott, men vid dessa rån är det vanligare att skjutvapen använts. Bland övriga rån återfinns butiksrån, som år 2007 ökade med 10 procent (till 810 rån) jämfört med året innan. Utvecklingen av de anmälda butiksrån karakteriseras sedan år 1975 av relativt stora upp- och nedgångar kring en uppåtgående trend. År 2007 anmäldes 68 rån mot bank och kassaservice/postcenter (tigare benämnd posten), vilket är en minskning med 12 rån jämfört med året innan. Antalet anmälningar av den här typen av rån har varierat mycket från ett år till ett annat, men ligger på en lägre nivå jämfört med mitten av 1990-talet. De anmälda rån mot värdetransporter minskade med 8 brott till 41. Antalet sådana anmälningar har varierat mellan 40 och 60 rån under 2000-talet. De anmälda taxirån ökade med 21 brott till 77 anmälda brott år 2007. Det är inte en ovanlig ökning, då antalet anmälda taxirån varierar kraftigt från år till år men uppvisar en ökande trend sedan mitten av 1980-talet.

Antalet anmälda butiksrån och bankrån åren 1975-2007

År 2007 jämfört med föregående år:

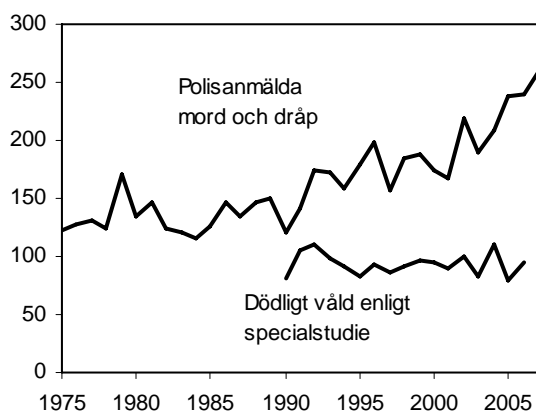
Butiksrån + 71 brott
+ 10 %

Rån mot bank, - 12 brott
kassaservice, - 15 %
postservice

Dödligt våld

Antalet anmälda fall av dödligt våld, det vill säga fullbordade mord, dråp och misshandel med dödlig utgång, ger en överskattad bild av det faktiska antalet brott. Statistiken ger främst en bild över antalet händelser med dödlig utgång som behöver utredas för att bedöma om ett mord eller dråp kan ha begåtts. Många av fallen har efter utredning visat sig vara självmord eller olycka. Statistiken kan också innehålla felaktigheter, framför allt i form av att fler än en polisanmälan upprättats för ett misstänkt fall av dödligt våld. Analyser av anmälda fall av dödligt våld har visat att mer än hälften av de anmälda brotten är något annat än dödligt våld. Det faktiska antalet dödligt våld har sedan 1990-talets början legat på runt 100 fall per år. År 2006 anmäldes 240 brott avseende dödligt våld, som vid senare analys visade sig vara 115 faktiska brott, varav 24 hade begåtts utomlands. Under år 2007 anmäldes 258 fall av dödligt våld, vilket är en ökning med 18 fall jämfört med motsvarande period föregående år. En korrekt siffra för år 2007 har ännu inte tagits fram. Eftersom dödligt våld är en statistiskt sett begränsad brottskategori är det naturligt med relativt stora procentuella upp och nedgångar i statistiken från år till år, utan att den långsiktiga utvecklingen behöver förändras.

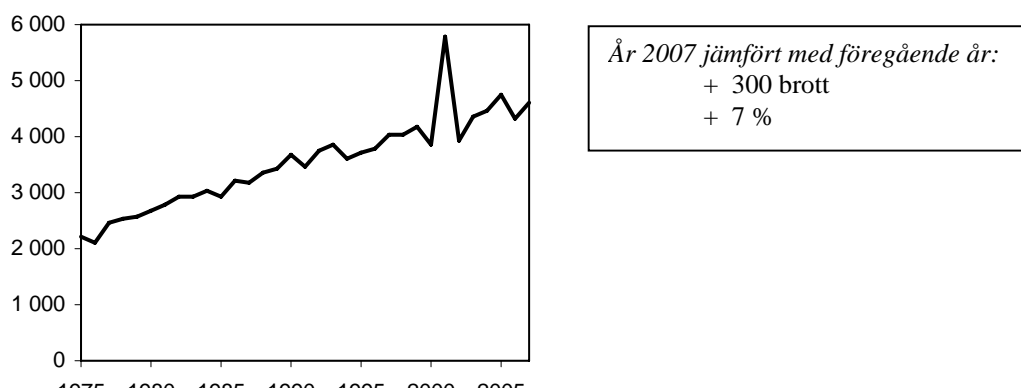
Antalet anmälda mord, dråp samt misshandel med dödlig utgång, åren 1975-2007

Våld mot tjänsteman

År 2007 anmäldes 4 600 våldsbrott mot tjänsteman (polis, ordningsvakt m.fl.). Det är en ökning med 7 procent jämfört med föregående år. Ökningen under 2007 följer den uppåtgående trend som pågått sedan 1975. En tillfällig större ökning år 2001 från denna trend kan förklaras med oroligheterna i samband med ett EU-toppmöte i Göteborg detta år.

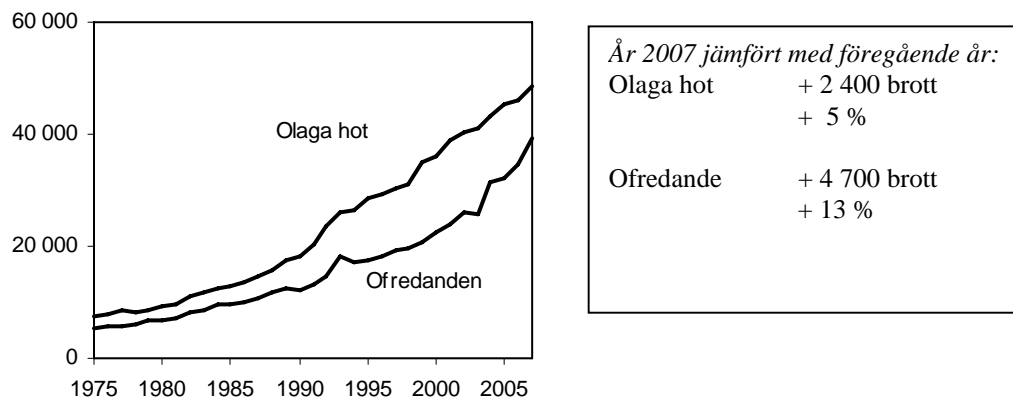
Antalet anmälda våldsbrott mot tjänsteman åren 1975-2007

Olaga hot och ofredande

Närmare 48 600 olaga hot och 39 300 ofredanden anmäldes under år 2007, vilket är en fortsatt ökning med 5 respektive 13 procent jämfört med år 2006. För dessa två brottskategorier har anmälningarna ökat i det närmaste kontinuerligt sedan år 1975.

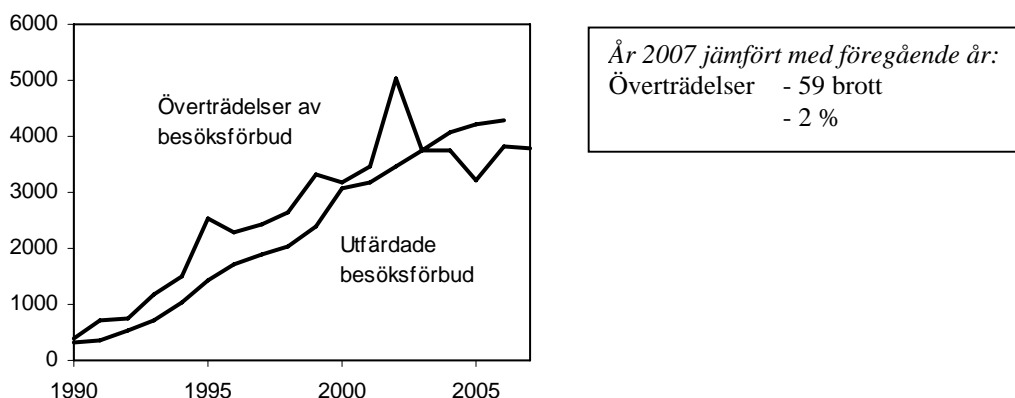
Antalet anmälda olaga hot och ofredande åren 1975-2007

Överträdelse av besöksförbud

År 2007 anmäldes närmare 3 800 överträdelser av besöksförbud, vilket är en minskning med 2 procent sedan föregående år. Både antalet utfärdade besöksförbud och antalet anmälda överträdelser har ökat från år 1990 till början av 2000-talet. Sedan dess har antalet anmälda överträdelser minskat något, medan antalet beviljande besöksförbud fortsatt att öka under hela perioden. Uppgifterna om utfärdade besöksförbud för år 2007 föreligger ännu inte.

Antalet utfärdade besöksförbud och antalet anmälda besöksförbud, åren 1990-2007

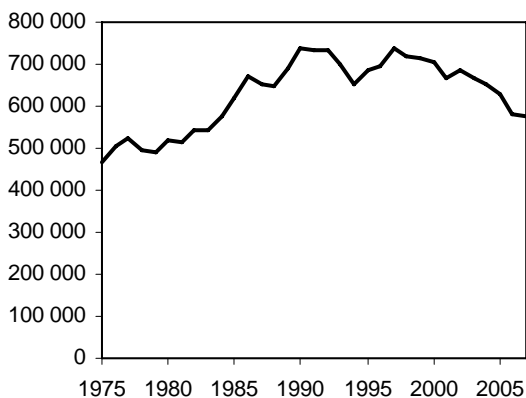

Utvecklingen av anmälda stöld- och andra tillgreppsbrott

De anmälda tillgrepps- och stöldbrotten (8 kap. BrB), som utgör 44 procent av de anmälda brotten, minskade med 1 procent under år 2007 jämfört med år 2006. Totalt anmäldes drygt 57 600 tillgrepps- och stöldbrott under år 2007. De största minskningarna återfinns bland bilbrott och inbrottsstöld i olika lokaler. Däremot ökade anmälningar av inbrott i bostad.

De anmälda stöldbrotten ökade från år 1975 till år 1990, då den hittills högsta nivån uppmättes. Därefter har stöldbrotten minskat och ligger nu på en nivå som är cirka 22 procent lägre än år 1990.

Antalet anmälda stöld- och tillgreppsbrott, totalt åren 1975-2007

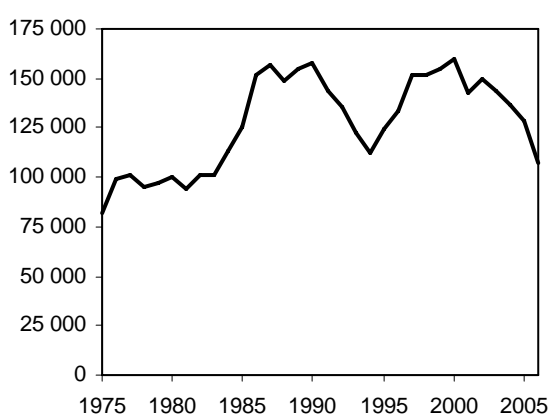
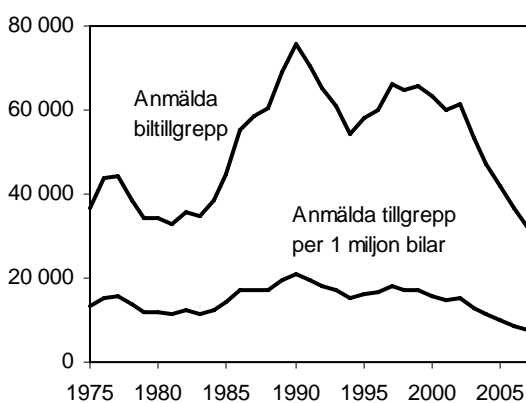
År 2007 jämfört med föregående år:
- 6 200 brott
- 1 %

Bilbrott

År 2007 var cirka 127 000 eller 22 procent av alla stölder bilrelaterade. De anmälda bilbrotten (biltillgrepp, stöld ur och från motorfordon), som minskat sedan början av 2000-talet, minskade med 16 500 brott under år 2007 jämfört med året innan.

Minskningen motsvarar 11 procent. Totalt anmäldes 32 000 *biltillgrepp* och drygt 95 000 *stölder ur och från motordrivet fordon* under år 2007. Det största antalet biltillgrepp sedan år 1975 noterades år 1990. Sedan dess har antalet biltillgrepp minskat med 58 procent. Det största antalet stölder ur och från motordrivet fordon rapporterades år 2000 och var då 160 000. Därefter har anmälningarna minskat med cirka 40 procent

Antalet anmälda biltillgrepp och stölder ur och från motordrivet fordon åren 1975-2007

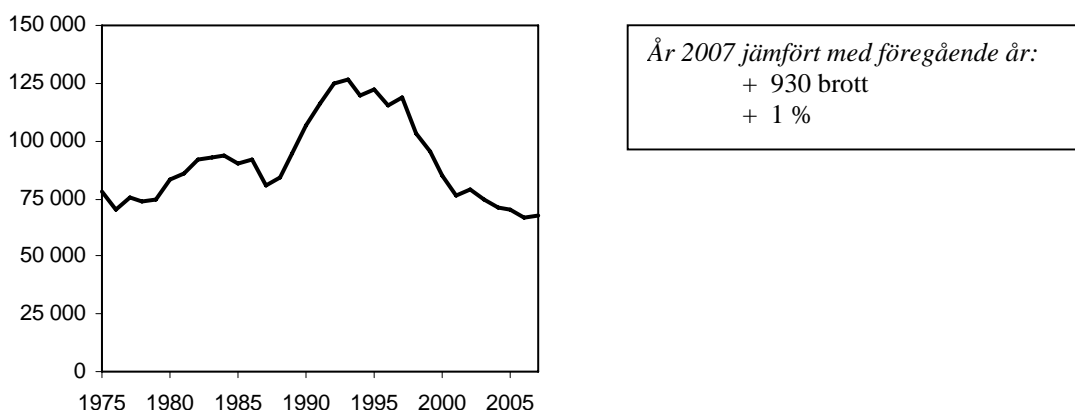
År 2007 jämfört med föregående år:
Biltillgrepp - 4 500 brott
- 12 %

År 2007 jämfört med föregående år:
Stöld ut och från
motordrivet fordon - 12 000 brott
- 11 %

Cykelstöld

År 2007 anmäldes cirka 67 600 cykelstöld, vilket är en ökning med 1 procent jämfört med föregående år. Den högsta nivån sedan 1975 nåddes år 1993, då närmare 127 000 cykelstöld anmäldes. Sedan 1993 har antalet anmälningar minskat med 47 procent. Ökningen under 2007 ligger inom ramen för de upp- och nedgångar kring denna nedåtgående trend, som sedan år 2000 planat ut.

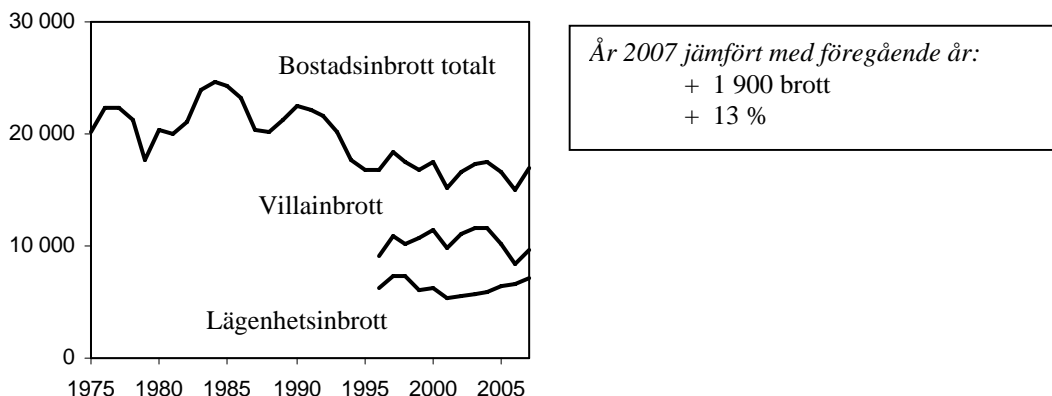
Antalet anmälda cykelstölden åren 1975-2007

Bostadsinbrott och andra inbrottsstöld

År 2007 fortsatte inbrottsstöldrarna att minska, under året minskade de med 3 procent till knappt 96 700 inbrott. Det var framför allt inbrotten i skola, fritidshem, kontor, källare och vind som minskade. Däremot ökade *bostadsinbrotten* med 13 procent under år 2007. De anmälda villainbrotten och lägenhetsinbrotten ökade med 16 procent respektive 9 procent. Totalt anmäldes drygt 16 900 bostadsinbrott under år 2007. Ökningen under år 2007 ligger inom ramen för de upp- och nedgångar kring en stabil nivå, som förekommit under 2000-talet. Totalt har anmälningarna minskat med 31 procent sedan år 1984.

Antalet anmälda bostadsinbrott åren 1975-2007

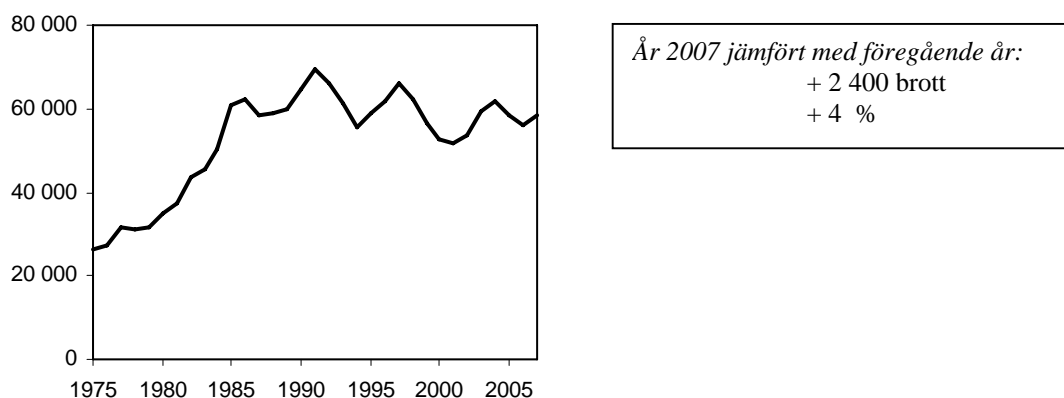

Butiksstöld och snatteri

Under år 2007 anmäldes drygt 58 600 *butiksstöld* och *snatterier*, vilket är en ökning

med 4 procent jämfört med år 2006. Ökningen ligger inom ramen för de relativt stora årliga variationer som förekommit kring den svagt nedåtgående trend som pågått sedan början av 1990-talet. Dessförinnan ökade antalet anmälda butiksstölder från cirka 27 000 brott år 1975 till nästan 70 000 brott år 1991, då det högsta antalet noterades. Antalet anmälda butiksstölder påverkas av butikens kontroller och policy för att anmäla brott.

Antalet anmälda butiksstölder och snatterier åren 1975-2007

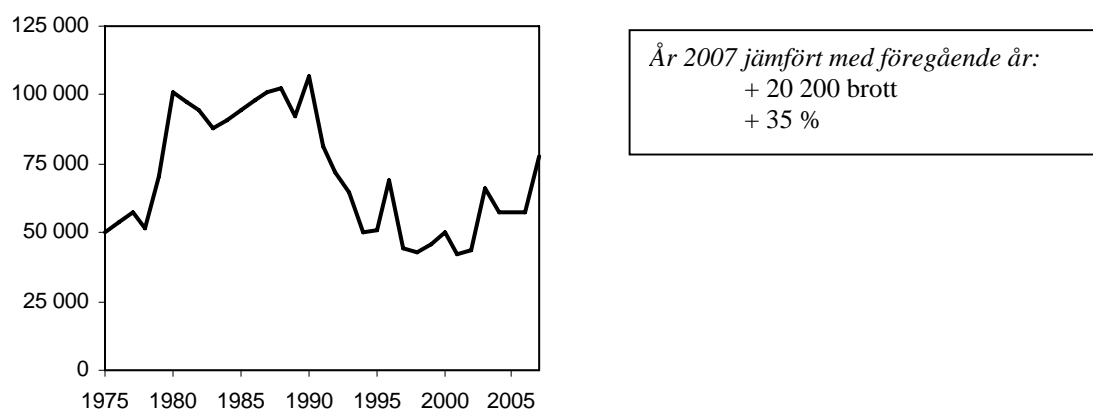
Utvecklingen av övriga anmälda brott

Bedrägeribrott

Under år 2007 anmäldes närmare 77 700 *bedrägeribrott*, vilket är en ökning med 20 200 brott, 35 procent, jämfört med år 2006. Drygt en fjärdedel av ökningen härrör från en ökning av anmälda bedrägeribrott mot försäkringskassan, som ökat sina kontrollinsatser under året. Dessa bedrägerier ökade med 205 procent (5 800 brott) under året.

Med ökningen under år 2007 uppnås det högsta antalet anmälda bedrägeribrott som registrerats sedan mitten av 1990-talet. De anmälda bedrägeribrotten hade en nedåtgående trend i början av 1990-talet, därefter och fram till och med år 2006 har brotten varierat emellan 42 000 och 66 000 brott per år. Bedrägeri är ett typiskt seriebrott som innebär att en enda bedragare kan ge upphov till tusentals anmälda brott under en kort period, vilket kan ge stora skillnader i statistiken från år till år. Under år 2007 förekom en anmälan om datorbedrägerier i Södermanlands län som totalt innehöll över 1 000 brott.

Antalet anmälda bedrägeribrott åren 1975-2007

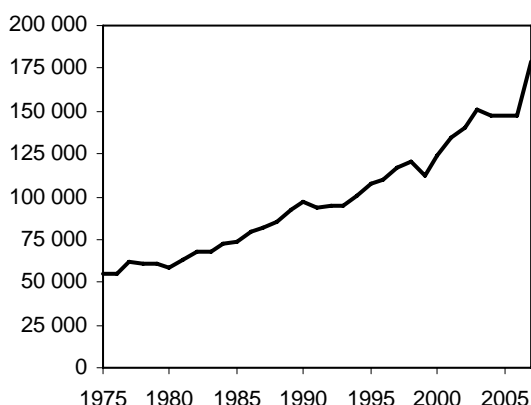

Skadegörelsebrott

Under år 2007 ökade de anmälda skadegörelsebrotten med 21 procent, jämfört med året innan, till 179 000 brott. Ökningen med 31 400 brott står för närmare 40 procent av den totala ökningen av anmälda brott år 2007. De anmälda skadegörelsebrotten har kontinuerligt ökat, med undantag för några få år, sedan år 1975. Ökningen under år 2007 är dock den klart största årliga ökningen som uppmätts under perioden.

Alla typer av anmälda skadegörelsebrott ökade under år 2007. Exempelvis ökade skadegörelsen mot stat, kommun och landsting med 29 procent, närmare 6 300 brott. Mest ökade dock klotter mot kollektivtrafik som mer än fördubblades under året. Ökningen med närmare 10 500 brott var en tredjedel av ökningen av samtliga anmälda skadegörelsebrott. Klotter mot kollektivtrafik ökade mest i Stockholms län, men var relativt stor även i Västra Götalands län. Även i de flesta övriga län ökade anmälningarna.

Antalet anmälda skadegörelsebrott åren 1975-2007

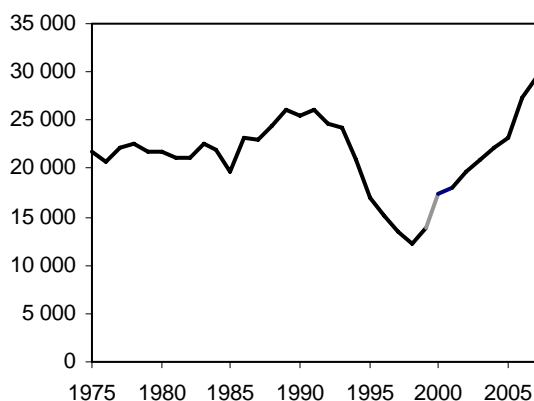
År 2007 jämfört med föregående år:
 + 31 400 brott
 + 21 %

Rattfylleribrott

År 2007 anmäldes närmare 29 400 rattfylleribrott, varav drygt 11 200 avsåg *rattfylleri under påverkan av narkotika*. Det är en fortsatt ökning av rattfylleribrott inklusive rattfylleri under påverkan av narkotika, med cirka 7 procent jämfört året innan. Den största ökningen gällde liksom åren innan, rattfylleri under påverkan av narkotika.

Anmälningarna om rattfylleribrott låg på en tämligen stabil nivå från år 1975 till början av 1990-talet då antalet anmälningar minskade kraftigt. Därefter har anmälningar om rattfylleri kontinuerligt ökat och uppgår nu till det största antal som anmälts sedan år 1975. Rattfylleri tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott i stor utsträckning är ett resultat av polisens kontroll- och spaningsverksamhet. En trolig anledning till att de anmälda rattfylleribrotten ökat under det senaste årtiondet är att polisen i det närmast fördubblat antalet slumpvisa alkohol- och drogtestar under den perioden. En lagändring, som infördes år 1999, har sannolikt också påverkat ökningen av anmälda rattfylleribrott under påverkan av narkotika.

Antalet anmälda rattfylleribrott åren 1975-2007

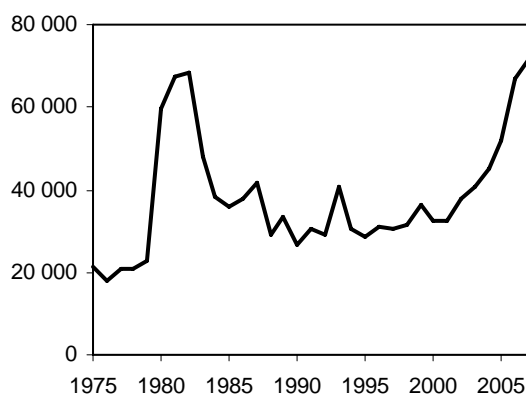

År 2007 jämfört med föregående år:
+ 2 000 brott
+ 7 %

Narkotikabrott

Under år 2007 fortsatte antalet anmälda brott mot *narkotikastrafflagen* att öka. Totalt anmäldes drygt 71 500 brott år 2007, en ökning med 7 procent jämfört med året innan. Under år 2006 gjordes en förändring (se avsnittet olika statistikbegrepp) i instruktionen för hur anmälda narkotikabrott ska registreras, vilket kom att påverka statistikens jämförbarhet med tidigare år. För att kunna jämföra med år 2006 har en korrigering gjorts av 2007 års siffror i rutan vid diagrammet. Sedan slutet av 1980-talet fram till år 2000 har anmälningar om narkotikabrott legat på en tämligen konstant nivå, men med relativt stora årliga upp- och nedgångar kring denna nivå. Sedan år 2000 har dock anmälningar om narkotikabrott ökat relativt kraftigt. Narkotikabrott tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott påverkas av polisens spanings- och ingripande verksamhet.

Antalet anmälda narkotikabrott åren 1975-2007

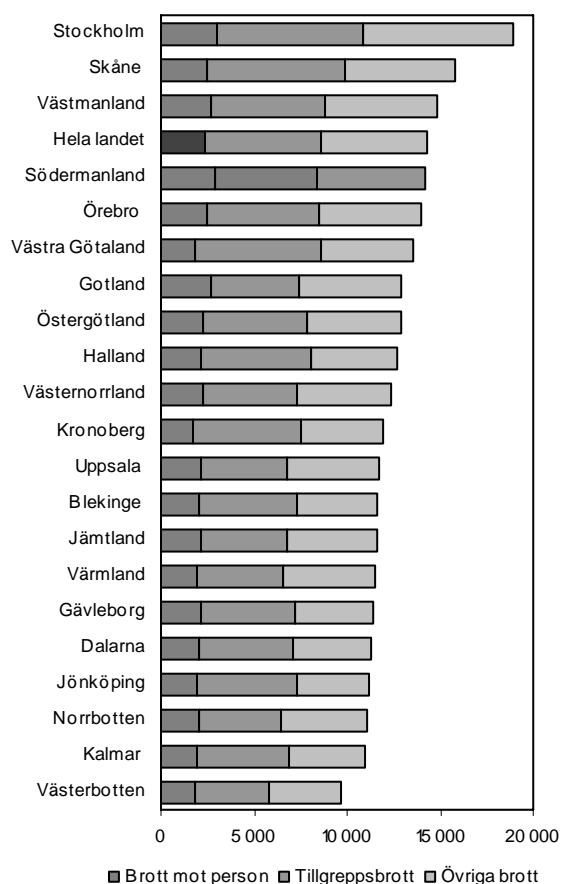
År 2007 jämfört med föregående år:
+ 3 300 brott
+ 5 %

Regionala variationer

I relation till folkmängden anmäls flest brott i storstadsregionerna. I Stockholms län anmäldes år 2007 närmare 19 000 brott per 100 000 av medelfolkmängden. Motsvarande siffra för Västerbottens län är 9 700 brott, eller ungefär hälften så många som i Stockholms län. Antalet anmälda brott per län är relativt stabilt över tiden. Till exempel har Stockholms, Skåne och Västmanlands län legat högt under de senaste fem åren, medan Västerbottens och Jönköpings län har legat lågt under samma period.

År 2007 hade Stockholms län också flest anmälda brott per 100 000 invånare då det gäller brott mot person och tillgreppsbrott. Näst efter Stockholms län hade Södermanlands och Västmanlands län flest anmälda brott mot person per 100 000 invånare, medan Skåne och Västra Götaland hade flest tillgreppsbrott per 100 000 invånare. Fördelningen var nästan densamma som år 2006.

Vid kommunvisa jämförelser finns de storstäderna Stockholm, Malmö och Göteborg bland de kommuner som redovisar högst antal anmälda brott per 100 000 invånare. Men även kommuner, till exempel med internationell flygplats (Sigtuna) eller annan genomströmningstrafik (Helsingborg) har högt antal anmälda brott per 100 000 av folkmängden. Dessa kommuner har hög genomströmning av människor som inte är bofasta i kommunen. I storstäderna redovisas av samma skäl det högsta antalet anmälda brott i stadskärnorna, som Norrmalms stadsdel i Stockholm och Centrum i Göteborg och Malmö.

Statistikens innehåll

Den officiella kriminalstatistiken beskriver den brottslighet som kommer till myndigheternas kännedom. Ett stort antal brott anmäls aldrig. När man använder den officiella statistiken, är det därför viktigt att kunna läsa den på rätt sätt. Statistikens tillförlitlighet och jämförbarhet över tid påverkas av många olika faktorer.

Olika statistikbegrepp

Statistiken över det totala antalet anmälda brott ger en allmän beskrivning av den registrerade brottslighetens omfattning, struktur, utveckling och regionala fördelning i Sverige.

De brott som redovisas har anmälts till och registrerats av polisen, tullen, åklagaren, Kustbevakningen, Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten under redovisningsperioden. Brotten kan alltså ha ägt rum före redovisningstillfället och behöver inte ha upptäckts under det år, kvartal eller den månad som redovisningen avser. De flesta av de anmälda brotten har skett i Sverige, men för cirka två procent av dem ligger brottsplatsen utomlands.

I statistiken redovisas följande:

- brott mot brottsbalken
- brott mot trafikbrottslagen
- brott mot narkotikastrafflagen
- brott mot övriga specialstraffrättsliga författningar där fängelse ingår i straffskalan.

Brottstyp

Klassificeringen av brott sker med hjälp av brottskoder. Varje brottstyp har en specifik kod. Anvisningar för hur brotten ska kodas, *Kodning av brott*, har utfärdats av Brå i samråd med Rikspolisstyrelsen, Tullverket och Åklagarmyndigheten.

Brottstyperna/koderna bygger på gällande lagstiftning. En brottstyp är ofta kopplad till en viss paragraf eller ett visst stycke i lagen. I vissa fall är den dock mer specificerad för att ange brottsobjekt, brottsplats, offrets ålder eller kön, brottslingens tillvägagångssätt med mera.

Huvudprincipen för brottsräkning är att om flera brott av samma typ begåtts under en period redovisas varje brott för sig. Ett antal avvikelser från denna huvudprincip förekommer dock. Ofredanden genom en serie telefonpåringningar räknas till exempel som *ett* brott.

Anmälda brott

Det totala antalet anmälda brott redovisas, det vill säga även händelser som vid senare utredning visar sig inte vara brott eller där brott inte kan styrkas. Detta är särskilt viktigt att komma ihåg vid jämförelser med annan kriminalstatistik och vid internationella jämförelser, där man ofta har en snävare definition av begreppet brott. Vad gäller till exempel mord, dråp och misshandel med dödlig utgång har det vid jämförelser med till exempel dödsorsaksstatistiken och annan forskning visat sig att det faktiska antalet personer som avlidit som en följd av dödligt våld under de senaste åren varit mellan 45 och 50 procent av det antal brott som redovisas i kriminalstatistiken.

Försök, förberedelse och stämpling till brott redovisas som fullbordade brott utom för mord och dråp, våldtäkter, biltillgrepp samt bostadsinbrott där försöksbrotten redovisas separat.

Statistiken är inte komplett för de ärenden som hanteras av tullen (huvudsakligen smuglingsbrott). Anmälningssstatistiken innehåller enbart de tullärenden som överlämnas till åklagaren. Många av de ärenden som tullen lägger ner kommer därmed inte med i statistiken.

Procentuell förändring

Vid jämförelser över tid används motsvarande period föregående år som referensperiod. En procentuell uppgång för en viss brottstyp behöver dock inte innebära att brottstypen ökar på längre sikt. Uppgången kan till exempel bero på ett ovanligt litet antal brott föregående år. För brottstyper med ett litet antal brott (till exempel post- och bankrån), ger antalsmässigt små variationer stora procentuella förändringar.

Geografiska jämförelser

För att jämförelser mellan olika stora geografiska områden ska kunna göras relateras antalet brott till folkmängden i varje område. Ofta redovisas antalet brott per 100 000 personer i respektive område (medelfolkmängden gällande statistikår). Vid redovisning av regioner/län med ett litet antal brott, ger antalsmässigt små variationer stora skillnader i redovisningen av antal brott per 100 000 invånare. Samma effekt blir det när procentuella förändringar jämförs mellan små regioner/län.

Kvalitet och jämförbarhet

För att kunna jämföra brottsstatistik med andra statistikkällor behöver man veta hur statistiken byggts upp, klassificerats och definierats.

Speciella händelser som har påverkat statistiken för år 2007

Under år 2007 har Åklagarmyndigheten successivt infört ett nytt ärendesystem (Cåbra) som ersatt åklagarnas tidigare ärendesystem (Brådis och Envis). Systemomläggningen påbörjades februari år 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni år 2007. Uppgifter från både de gamla och det nya systemet ligger till grund för statistiken uppklarade brott och misstänkta personer men även till viss del anmäld brott (de flesta anmälda brott kommer från polisen). Två förbättringar i statistiken för år 2007, dels i anmälda brott (se nedan) och dels i misstänkta personer (se sammanfattning över misstänkta personer år 2007), har kunnat genomföras eftersom systemomläggningen har inneburit att åklagaren numera förutom misstankar även hanterar brott där det inte finns en misstänkt person. Denna systemomläggning kan ha påverkat statistiken över anmälda, uppklarade brott och misstänkta personer år 2007 och därmed jämförbarheten med tidigare år. Analyser av statistiken tyder dock på att systemomläggningen generellt sett endast påverkat statistiken i marginell omfattning förutom för vissa typer av anmälda brott där förbättringen av statistiken gjorts (se nedan). (Mer utförlig information om statistikomläggningen kan beställas från BRÅ:s statistikenhet.)

Förbättringen i anmälda brott till följd av systemomläggningen berör brott som vanligtvis anmäls direkt till åklagaren, såsom skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott (BrB kap 11). Ändringen innebär att även brott som saknar misstänkt person efter systemomläggningen levereras till Brå. Samtliga anmälda brott av dessa kategorier ingår därmed i statistiken från och med år 2007, till skillnad från tidigare år då endast anmälda brott av den här typen redovisades då det fanns en skäligen misstänkt person. Detta har medfört att från och med år 2007 redovisas betydligt fler anmälda brott

avseende skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott jämfört med föregående år. Tidigare år har alltså antalet anmälda brott för dessa brottskategorier underskattats. Även uppklaringsprocenten påverkas för dessa brott av förändringen då antalet anmälda brott ingår i beräkningen av detta mått. Effekten blir att uppklaringsprocenten för år 2007 ser ut att vara lägre jämfört med tidigare år då fler anmälningar från och med år 2007 räknas med i statistiken. Det är därför inte relevant att år 2007 göra jämförelser av uppklaringsprocenten för dessa brott med tidigare år.

I statistiken över anmälda brott har ett mindre fel upptäckts som berör vissa typer av skattebrott åren 2005-2006 och brott avseende föroreningar från fartyg för åren 2002-2006. Detta gör att dessa brott underskattas något under dessa år. En jämförelse med år 2007 för dessa brott är därmed inte relevant.

För att kunna tolka statistiken över anmälda brott bör man bland annat ta hänsyn till:

- *Svårigheter att räkna och klassificera brott.*

Skillnader i tillämpning av anvisningar (Kodning av brott) kan förekomma mellan olika polismyndigheter och kan variera över tid.

- *Förändrad rutin för anmälan av brott.*

Under år 2007 införde polisen möjligheten att anmäla vissa brott via Internet. Det har medfört att många brott, speciellt cykelstöld i Stockholms, Södermanlands och Gotlands län, inte har kunnat knytas till en viss kommun utan har rapporterats under okänd kommun i respektive län.

Vid slutet av år 1999 påbörjades en större omläggning hos Rikspolisstyrelsen av de system som levererar uppgifter till statistiken. Med anledning av detta har Brå gjort stora omläggningar av sitt statistiksystem och hämtar numera in uppgifter om anmälda brott direkt från polisens ärendesystem (RAR). Dessa omläggningar kan ha påverkat statistiken under åren 1999 och 2000. Någon utvärdering av konsekvenserna för statistikredovisningen har inte gjorts, men ett visst bortfall i den tidigare inrapporteringen har konstaterats för bland annat vissa trafikbrott.

- *Relationen mellan anmäld och faktisk brottslighet.*

Statistiken över anmälda brott visar enbart den del av brottsligheten som kommer till polisen och andra rättsmyndigheters kännedom. Om man ändå vill använda statistiken som en indikator på den faktiska brottsligheten bör man skaffa sig kunskap om relationen mellan faktisk och anmäld brottslighet, så kallat mörkertal. Mörkertalet varierar mellan olika brottstyper. Vad gäller till exempel narkotikabrott och rattfylleribrott påverkas det av polisens insatser. Mörkertalet kan också variera över tid för vissa brottstyper, vilket bland annat beror på benägenheten att anmäla brott. Anmälningsbenägenheten påverkas inte så mycket från ett år till ett annat, men den kan förändras på lång sikt. För vissa brottstyper, som till exempel sexualbrott inomhus och barnmisshandel, kan anmälningsbenägenheten dock förändras kortsiktigt, till exempel som en följd av en intensifierad samhällsdebatt. För stöld kan den påverkas av bland annat ändrade försäkringsbestämmelser.

- *Förändring i instruktionen för hur anmälda narkotikabrott ska registreras.*

Förändring av instruktionen för hur anmälda narkotikabrott ska kodas, som infördes under år 2006, innebär att brottskoden för "Innehav och eget bruk" ersattes med två brottskoder, en för "Innehav" och en för "Eget bruk". Detta innebär att i de fall där

någon både innehaft och brukat narkotika, som tidigare kodades som *ett* brott med brottskoden "Innehav och eget bruk", nu kodas som *två* brott. I redovisningen ovan har sifferuppgifter som innebär förändring från föregående år därför korrigerats.

"Brottet ej kategoriserat" har tagits bort ur statistiken

Från och med 1997 års brottsstatistik kan man i polisens ärendesystem (RAR) använda en speciell brottskod för de fall där brottstyp inte kan anges direkt vid anmälnings-tillfället. Dessa fall redovisas i statistiken som "Brottet ej kategoriserat". Syftet är bland annat att öka kvaliteten på statistiken över brottstyperna mord, dråp och misshandel med dödlig utgång. Koden användes i drygt 7 400 fall under år 2002. Antalet fall har ökat kontinuerligt sedan brottskoden infördes.

En speciell undersökning gjordes på delar av materialet som avsåg år 2002 för att få en uppfattning av vad denna "brottstyp" innehöll. Det visade sig att brottskoden nästan uteslutande avsåg händelser som inte ska rubriceras som brott eller som rubriceras som brott genom en annan anmälan med en annan giltig brottskod. I det senare fallet kunde det röra sig om en dubbelregistrering. Undersökningsresultatet ledde till att de "brott" som tidigare redovisades under rubriken "Brottet ej kategoriserat" från och med redovisningsåret 2003 har tagits bort ur statistiken. Effekten av detta blir att det för samtliga brott för år 2003 uppskattningsvis redovisas 0,6 procent färre brott än som skulle ha redovisats om nämnda brottskod hade funnits kvar.

Källor

Till grund för statistiken över anmälda brott ligger uppgifter från polis, åklagare, tull och Ekobrottsmyndigheten. För huvuddelen av de anmälda brotten upprättas en brottsanmälan av polisen i samband med att ett brott kommer till polisens kännedom. Uppgifter ur brottsanmälan sänds av den lokala polismyndigheten till Rikspolisstyrelsen (RPS). Uppgifterna levereras sedan till Brå för granskning, bearbetning och sammanställning.

Mars 2008

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för beslutsfattande, utredningsverksamhet, debatt och forskning.

Brå:s statistikenhet sammanställer och presenterar, utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, årligen cirka 400 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brå:s webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser, samt i de två årliga publikationerna, Kriminalstatistik och Narkotikastatistik.

Statistik över anmälda brott har förts från år 1950. Statistiska centralbyrån publicerade årligen statistik till och med redovisningsåret 1992.